

Cikánská

V poetické době mého mládí stávala v Liboci u rybníka, necelé tři kilometry od nás, cikánská osada. Snědí kočovníci zde na několik let rozbili tábor, aby v něm žili životem, který jejich předkové prožívali po tisíce let. Hrdý národ s krásnými písněmi a dovednými řemeslníky se stal nedílnou součástí okolního světa. V oné době naštěstí neexistovala politická rádobý korektnost a slovo Róm vnímala většina obyvatelstva jen jako zkomoleninu italského Říma a cikáni ho neznali vůbec. Týden co týden naší ulicí procházel cikánský řemeslník tlačící káru s nástroji a už z dálky bylo slyšet jeho zpěvný hlas: „*nůžky nožéééé, brousíme nůžky nožéééé, letujeme hrncéééé...*“ A lidé na něho s úsměvem čekali a nechávali si nabrousit a opravit nej-různější věcičky potřebné v domácnosti. Cikánský všemůl dokázal opravit kdeco. Některé opravy dělal v cukuletu přímo na chodníku, složitější v bytech zákazníků a ty nejsložitější si odvezl do osady a přivezl za pár dní opravené zpět.

Mohlo mně být tak deset let, když jsem dostal nové kolo. Krásného favorita, první opravdové kolo v životě, které už nebylo oním dětským „torpédem“, které šlo zabrzdit pouze stoupnutím si na šlapky, ale mělo přehazovačku a přední i zadní brzdu. To kolo jsem si zamiloval a pořádal s ním výpravy do blízkého i vzdáleného okolí. Měl jsem ho pár měsíců a byl jsem přesvědčen, že bych ho nikdy nikomu nepůjčil. Jízda na kole byla bezpečná, okolními ulicemi projela dvě tři auta za den. Jednoho dne se v ulici objevili nějací kluci z osady, které jsem nikdy předtím neviděl, a jeden z nich si s obrovským zájmem prohlížel můj dvoukolý klenot. Táta, který zrovínka opravoval kostky na chodníku (dělal na něm krásné růžovo-modré obrazce, které se s dnešními asfaltovými bobky nedají srovnat), na mě zavolal, abych mu kolo půjčil. Otcově rozkazu se odporovat nedá, a tak jsem s velkou nelibostí podal kolo snědemu klučinovi, a ten na něm odfrčel do dále. Když se po deseti minutách nevrátil, zaplavil mou dětskou duši smutek. Pocit, že už své kolo nikdy nevidím, byl přímo děsivý. Po půl hodině jsem nabyl jistoty, že kolo je nenávratně pryč. Trpěl jsem téměř hodinu a najednou se roze-smátý klučina vrátil, moc mně děkoval a omlouval se, že nepřišel dříve, protože musel všem v osadě mé kolo ukázat...

Osada nakonec zanikla a pár lidiček z ní se usadilo v jednom domě ve Veleslavíně a ostatní odcestovali neznámo kam. Když jsem o prázdninách (za studií na vysoké škole) opravoval plot od zahrady, jezdila denně kolem cikánská máma s kočárkem a na vymydlené děcko v něm byla náležitě pyšná. Vždy jsme zavzpomínali na staré dobré časy, poklábosili o počasí, já jí popřál, ať dítko zdárně roste a ona mně, ať ještě rychleji roste mnou budovaný plot. Pak přišla revoluce, dům koupil jeden z ministrů, udělal z něho sídlo podobné hradu, a zruční cikáni z naší čtvrti zmizeli nadobro.

Mnoho, přemnoho se od té doby změnilo a já často přemýšlím, co se to vlastně stalo. Po „sametové revoluci“ se otevřely hranice a migrační vlna z jihu k nám přivedla cikánské obyvatelstvo z balkánského kraje (a nejen odtamtud) se zcela jinými zvyklostmi. Kočovní život zanikl, osady se změnilly v ghéta a vzájemné vztahy většinové společnosti a novodobých Rómů ochladly. Pokud by někdo snědé pleti v přelidněné Praze na chodníku volal, že brousí nůžky a nože, tak mu maximálně přistane květináč vyhozený z okna na hlavě a je zcela vyloučené, že by dotyčného pozval někdo k sobě domů. A kolo, které necháte chvíli bez dozoru stát na ulici, zmizí rychleji než pára nad hrncem, a je zcela lhostejné, které etnikum v dané čtvrti bydlí.

Zkrátka časy se mění a pokrok nezastavíte. Ale naštěstí není svět jen černobílý. Když šla má dcerka do školky, spatřil jsem tam poprvé Petrušku, krásnou smějící se holčičku, která mně připomněla cikánskou osadu z dětství. Později, když šly obě holky do první třídy, měla nádherné šatičky a nesla paní učitelce krásnou kytici, a hrdá maminka s usmívajícím se tatínkem ji doprovodili až před školu. Dnes už má Petra vlastní rodinu a s malým capartem se občas u nás staví na kus řeči. Klábosíme o všem možném, klučina si hraje a já mám pocit, že to s tím pokrokem nebude zas až tak žhavé a svět je přece jen tu a tam ještě v pořádku.